קבו א מיי׳ פ״א מהל׳ כלים

:12

רב אשי אמר לעולם לכלי חרם דמו. הכא לית ליה לרג אשי טעמא

טבילה כשהן חדשים אית ליה לרב אשי האי טעמא בהדיא בפרק

נתרא דמסכת ע"ז (דף עה:): דאמר רב יהודה מעשה בשל ציון

המלכה. אומייתי ראיה דבימי שמעון בן

שטח גזרו טומאה על כלי מתכות

דיחזרו לטומאתן ישנה דהוא היה בימי

של ליון המלכה כדאיתא בפרק ג׳

דתענית (דף כג:) דאמר מעשה בימי

ר״ם בן שטח יושל ליון המלכה שהיו

גשמים יורדים מע"ש לע"ש וכו':

הניהא למ"ד דלא לכל המומאות

הכי (כ) (בתוספתא) דכלים כי (פי״א) גבי

ההוא דמייתי לעיל 0(כלי עץ וכלי עור

כו") ופליג את"ק דאמר סתמא יחזרו

לטומאתן ישנה וטעמא משום דטומאת

מת היא זמו מרובה וישבר ולא ירלה

להממין: אחד כדים גדודים.

גשמרוב גודלן אינן מקבלים טומאה

כגון כלי עץ שהן יתרים על ארבעים

סאה שאינן מיטלטלים מלא וריקן

אפ״ה מיקרי שאיבה ואחד כלים

קטנים כדתנן במס' כלים (פ"ב מ"ב)

ומייתי לה בפ' אלו טריפות (חולין דף

נד:) הדקין שבכלי חרם הן וקרקרותיהן

ודפנותיהם יושבין שלא מסומכים

שעורן מכדי סיכת קטן ועד לוג

אבל בציר מהכי טהורים:

אך בנות כותים. תימה לר"י

ושס) מוקי לה™ כר״מ דחייש למיעוטא

והאי טעמא לא שייך אלא למ"ד

טמאה מדאורייתא אבל למ״ד כותים

גרי אריות הן לא שייך האי טעמא

דאפי׳ אם ראתה טהורה מדאורייתא

דעו״ג לא מטמאו בזיבהה ובשמעתין

מוכח דלכ"ע בנות כותים הוי מי"ח

דבר ולמאן דלא חייש למיעוטא או

למ"ד גרי אריות הן היכי מני לה

בי"ח דבר ועוד דר' יוסיו חית ליה

דגרי אריות הן במנחות בפרק רבי ישמעאל (דף סו: ושם) דאית ליה

תורמין משל עו"ג על של כותים ומשל

כותים על של עו"ג והכח חשיב חליבי׳

בנות כותים בי"ח דבר וי"ל דבנות

כותים אתיא לכ״ע" וגזרו עליהן שיהיו

כותים גרי אמת הן

דברים בנות כותים (נדה ל"ב.

ואם כאתה

אמרו. ברשב"ג סבירא ליה

הואיל וכי נשברו יש להם תקנה שוינהו כו' ומיהו לענין להצריכן

קבו ב מיי׳ פי״ב מהלי כלים קבו ב מיי׳ פי״ב מהלי כלים קבח גדה מיי׳ פ״ד מהל׳ מקואות הלכה ד סמג עשין רמא טוש"ע יו"ד סימן

תורה אור השלם

אָר אֶת הַזְּהָב וְאֶת הַכְּּסֶף אֶת הַנְּחשֶׁת אֶת הַבַּּרְזֶל אֶת הַבְּדִיל ואַת הַעפַרת: , --, --. במדבר לא כר

מוסף תוספות א. משום טומאה ישנה לא

א. משום טומאה ישנה לא איצטריך לאתורי הך עובדא, דמתני? היא ומייתנן לה לעיל חזר ועשה מהם כלים וכו׳ אלא. מוס׳ הכל״ש. ב. כתב אלא. מוס׳ הכל״ש. ב. כתב הייע לא לידענא היכן איני ביישירים ביישרים ביישירים ביישרים בי רש"י ו"ל לא ידענא היכן אפליגו בה, ואשתמיטתיה למרן ז"ל דמתני' היא במסכת כלים. ריטנ"ה. ג. פירש רש"י ז"ל דרבותא משום כלים קטנים דלא משום כלים קטנים ירא תימא מחמת קטנן אינן נחשבים כלים, ואחרים פירשו כלים גדולים. לענ"ל, T. דבנות כותיים נדות מעריסתן. תוס׳ הרל״ש, ה. דדם גויה כדם הלמ"ם, זודה גריה כדם בהמה. תוק'הלמ"ם, ו. אע"ג דחייש למיעוטא בפרק אלמנה (יבמות סז:). תוק' נדה לב. ז. אבל לא משל כותיים ומשל גוים על של שראל משום דהוה מן הפטור על החיוב דקסבר גרי אריות הן. מוס' הלס"ט. ת. דאפי' רבנן דלא חיישי למיעוטא ואפילו גרי אריות הן שוינהו רבנן אריות הן שוינהו רבנן נדות מעריסתן. מוס' נזה לב. ט. כמו שגזרו על בת עובד כוכבים. מוס' הלח"ש. י. דההיא משנה. מוס' הלח"ש, יא. טעמא דרישא. מוס׳ הכח״ש. יב. אלמא לאו משום טימוע הוא. תוס׳ הרח״ע, יג דשכיח הוא שרואות הן בקטנותן. תוס' נדה לב. יT. אפילו. תוס' תה לפ. דו אפירו. עום הרא"ש, 10. אי הוו גזרי דליהוי טמאה ולא חזיא. תוס' מנחות סו. 10. וקסבר מיז בשפח ליחות. מוסי הלח"ש, יט. שלא ראתה. מוס' נדה לב. כ. דלא חזו. מוס' נדה לב. כא. שלא ראתה. מוס' נדה לב. בב. הנך דחזו. מוס' נדה לב. ב. הגן הייש ר״מ. מוס׳ בג. ולא חייש ר״מ. מוס׳ מנחות סו. בד. כיון דלר׳ יוסי כותים גרי אריות הן אם כן היינו גויות. מוס׳ להלו בה. מכותיים. תום' הרא"ש להלו יו: בו. הוצרכו לעשות הרחקה שלא יטמעו בהם. מוס׳ הרא״ש להלן יז: בז. כדאמר רבי עקיבא בו. כדאמר רבי עקיבא בסמוך ולא שייך הכי אלא בסמוך ולא שייך הכי אלא בדבר המטלטל. מי ה״ן. כח. והא דלא קאמר הכא אם אין הלכה זו מקופחת לישנא דשבועה הוא לאמרה פעמים בקוצר. לישנא. מישנ״.

רבינו חננאל

ית. כבות בחבר, דיתה דו כלי חרס מטמא אלא באויר ולא מגבו, מה שאין כן (בכלי חרס) [בשאר כלים], דגרסינן בשחיטת חולין סוף פרק ראשון ת״ר אויו כלי חרס טמא וגבו טהור, אויר כל הכלים טהורין וגבן טמא. ותוב אמרינן וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא, איזהו כלי שטומאתו קודמת לפתחיו הוי אומר זה כלי חרס, וכי אין צמיד פתיל עליו הוא דטמא הא יש צמיד פתיל עליו טהור, הא למדת כי שטרטאות אינו מניל המהיד אומר זה היה היה היה לבי אך ביי הוגי לכיר היה בכיר היה בכלי פהיר לי טוחה, זה לכוה. שכלי הרס אם אינו צמיד פחיל [עלית] במאמא קודמת לפתחר ואפילו באויר מגבר, ואם הוא צמיד פחיל אינו (מטמא) [מיטטמ) מגבר] [בלים פיב] זה הכלל כל שאין לו תוך בכלי חרס אין לו אחוריים, פי׳ אין מיטמאין מגבן באויר שאין כלי חרס מיטמא באויר מגבו אלא מתוכו שנאמר אל תוכו, לפיכך מוקף צמיד פתיל טהור מפני שאינו מטמא מגבו שהן אחוריו, אבל שאר הכלים ואפילו כלי זכוכית אין צמיד פתיל מציל בהן בזמן שיש לכלי זכוכית בית קבול מפני שמטמאין מגבן. הכא אמר רב אשי כלי זכוכית ככלי חרס הן, ובסוף ע"ז אמריגן כלי זכוכית ככלי מתכות הן. ושניגן לא קשיא הכי קאמר כלי זכוכית ככלי חרס הן ולא מקבלי טומאה אא"כ

לפיכך שברתן למהר טהרתן לבו ביום: וריחכן. שולדי"ר בלע"ז שמחבר כסף במקום שבר: גדר מי חטחת. נמלאו מי חטאת בטלים שאין לך אדם ממתין ז' ימים אלא שוברן ותשתכח תורת מי הטאת: למ"ד כו'. °לא ידענא היכא: אמרו. שיחזרו: בכדי טהרחו. כמוליא רמון: בת יומא. בלא הערב שמש שהרואה שנטמאו ומשתמשין בהן בו ביום ואינו יודע שנשברו סובר שהטבילום: עולה. מועלת: דרלפינהו מרלף. הריקן ושברו כולו כמו י מאכולת רצופה שמא לא יקבנו ליכא ושמא יאמרו איכא. ואיכא דאמרי שמא לא יקבנו איכא שמא יאמרו כו' ליכא דהא מינכר עשייה שנתחדש כולו וזה נראה בעיני: מחת הלינור. שקבעו ולבסוף חקקו להמשיך מים למקוה דשוב אינו פוסל אבל הכלים פוסלים משום שאיבה: ואחד כלים הענים. דלא תימא לא חשיבי: ואפילו כלי גללים. שאינם קרויין כלים לענין קבלת טומאה הוו כלים לענין שאיבה: גללים. (א) סשייש: כלי אדמה. דלאו ע"י גיבול הוא ככלי נתר וכלי חרס: מטהרין. דשוכח לח חשיבא שאיבה הואיל ולא לכך נתכוון: בחלר. שלא תחת הלינור ונתמלא מן הנוטפין ונפלו למקוה שהוא טהור דבמניח תחת הלינור וכשהניחן בשעת קישור עבים ואח"כ נתפזרו ושכחן כדמוקי לקמן הוא דפליגי ביה דגלי דעתיה שרצה שיפלו לתוכו ומשום פזור עבים לא בטלה מחשבתו ראשונה אבל במונח בחלר ואפי׳ בשעת קישור ונתפזרו לא מוכחא מחשבה קמייתא שפיר מעיקרא הלכך בטלה: במקומה עומדת. במניח תחת הלינור בקישור עבים לא נמנו ורבו עליה לבטל דברי בית הלל דלא חזרו בהן: הניחן. תחת הלינור בשעת קישור עבים ואיחרו גשמים לבוח וילח למלחכתו ושכחן דברי הכל הואיל ומתחלה לכך נתכוון

לא בטלה מחשבתו בשכחתו: דברי

הכל טהורים. דליכא גלויי דעתא: בעלה מחשבתו. דכי נתפורו אסח דעתיה דסבר לא ירדו גשמים עוד: בלרי להו. י״ח דבר שאין זו מן המנין דכל זמן שלא נמנו ורבו הויא הלכה כבית הלל וטהור: נדום מעריסתן. מיום שנולדה דגורינן דילמא חואי נדות דקטנה בת יומא מטמאה בנדה דתניאש אין לי אלא אשה תינוקת בת יום אחד לנדה מנין תלמוד לומר ואשהם וכותים אין דורשין מדרש זה וכי חזיין לא מפרשי לה הלכך גזור בהו רבנן: כל המטלטלין מביאין את הטומאה. משום אהל שאם איהל ראשו אחד על המת וראשו אחד על הכלים מביאין להן טומאת אהל המת ליטמא ז' ימים ולהיות אב הטומאה כדין אהל טמא: בעובי המרדע. אפילו אין בהן פותח טפח אלא כעובי המרדע. ולקמן [ח.] מפרש יש בהיקפו טפח חוט טפח לריך להקיפו ואף על גב דאהל דאורייתא פחות מטפח לא הוי דהלכה למשה מסיני הואש כשאר כל השיעורין הכא גזור רבנן היקפו משום עביו:

בתרא דיבמות (דף קיט:) וא"ת למ"ד בפ"ב דמסכתא ע"ז (דף לו:) גזרו על בנותיהן משום דבר אחר היינו שיהו נדות מעריסותן אמאי חשיב להו בתרתי גזרות בנותיהן ובנות כותים □ וי״ל דלריכי דאי גזרו בעו״ג ה״א משום דאדוקי בעבודת כוכבים טפיכה אבל בנות כותים לא ואי גזרו בכותים משום דרגילין ושייכי טפי גבי ישראל מעובדי כוכבים ב״א משום דאדוקי בעבודת כוכבים טפיכה אבל בנות כותים לא גזרו טומאת אהל בעובי המרדע אלא על האדם הנושאן האבל בפותח טפח אבל עכו״ם לא: ב₹ חמשלשלין. נקט מטלטלין משום שלא גזרו טומאת אפילו במחוברים נמי מביאין את הטומאה דדוקא זרעים וירקות לפי שאין בהן ממש קתני התם דלא מביאין ולא חולצים דהוי כמו טיפת הברד והשלג וכפור והגליד והמלח אבל אילן המיסך על הארץ קתני החסש דמביא את הטומאה:

ואידך מאי היא ידתנן כל הממלמלי' מביאין

יאקפה את בו'. לשון שבועה הוא כלומר אקפח את בני אם אין זה דבר אמת שהלכה זו מקופחת⊂ה וכענין זה מלינו במקרא (בראשית מב) חי פרעה אם תלאו מזה °כלומר שלא תלאו מזהם):

 לעיל יד: ע" כתובות
 פב:], כ) [חולין קכו.],
 ג) מקוחאות פ"ד מ"ח, ז' ונדה
 לא:, כ) אהלות פט"ז מ"ח,
 ו) [נדה יד.], ו) [נדה לב.], ה) וויקרא טון, ע) ועי׳ ברכות ח) [ויקרה טו], ש) [ע"י ברכות
יע:], י) [שם ליתא ושל ליון
המלכה ע"ש וע"י רבה בחקותי
פרשה לה], ל) ע"י בר"ש שם,
() [ל"ל כלי מתכות פשוטיהן
ומקבליהן כו"], מ) [אהלות

הגהות הב"ח

פ״ח מ״בן, נ) שייך לדף יו., פ״ח מ״בן, נ) שייך לדף יו., מ) [ועי׳ חוס׳ חגיגה טו: ד״ה חראה],

(מ) רש"י ד"ה גללים שייש נ"ב בעלמת פרט"י לפיעי נקר: (ב) תום' ד"ה הניחת וכו' סבירת ליה הכי במסכת כלים (וכן הוא בס"י). נ"ב ע"ע בפ' י"א:

גליון הש"ם

גמ' איכא בינייהו דרצפינהו מרצף. עי' כמתני' דכלים פיי'ל מ"ג ובמוי"ע עם ד"ה ריב"ע: רש"י ד"ה למ"ד ל"י היבא. עיין ברכות דף כה ע"ב ברט"י ד"ה בינייהו איכא לף כה ע"ב בלש"י ד"ה ממן מתנת ליה כר וש"כ:
תמן מתנת ליה כר וש"כ:
ע"ין לש"י לקמן לף נמ
ע"ל ד"ה כלי גללים. וע"
ש"ת משב"ן מ"ל מימן
שו"ת משב"ן מ"ל מימן
קלו: תומ' ד"ה אקפה יןכת. דמים די האקבור וכו' שלא תצאו מזה. ועי' חגיגה דף טז ע"ב מוס' ד"ה אראה בנחמה ובכתובות דף :סו ע״ח

הגהות הגר"א

[א] גם' (ולרבי יוסי דאמר כו' עד בו ביום גזרו) תח"מ ווכ"ה ברז"ה ובכמה ראשוני דל"ג לה):

> לעזי רש"י שולדי"ר. לרתך.

מוסף רש"י

מעריסתן. מקטנותן (נדה לא).

רב נסים גאון

שמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה. תמצא דבריו מבוארין במסכת כתובות בפרק האשה שנפלו לה נכסים, תניא הכי בראשונה היו שבא שמעון בן שטח ותיקן שיהא כותב כל נכסאי אחראין לכתובתיך. ועיקר זאת הברייתא בתוספת׳ והוא אחרון המסכת.

רבינו חננאל (המשך) יש להן תוך ככלי חרס והוא בית קבול, אבל פשוטיהן טהורין וגזרו עליהן להיות מיטמאין מגבן הואיל וכלי מיטמאין מגבן הואיל וכלי זכוכית ניראת הטומאה מגבן שהוא אחוריו כאילו בתוכו הויא. אבל לעלות מידי טומאתן כלי זכוכית כלי מתכות הן וצריכין ככלי מתכות הן וצריכין טבילה במ' סאה, והכין קיי"ל כרב אשי דהוא תיקן כתובה לאשה. מפורש במסכת כתובות פרק האשה שופלו לה וכסים כסופו. עד

אחראין לכתובתיך. וגזר טומאה [על כלי מתכות]. ואסיקנא טומאה ישנה כגון שנטמאו כלי (זכוכית) [מתכות] ועמד ושיברן, יייית, בשרבון היאה שרבות (ב-2 שהבות) הוא קאה טופות שבו בכן שבטאת ביר (ובוכדת) ניתובות (צמו הבות) וצמו היאבון, כדקיייל נשברו טהרו וריתכן ונשאן מיד כלים, גורו לניתן לחוור לטופאתן הישנה, ולא לכל נוסאה גורג וזירה זו אלא לטופאת מת בלבד. ומ"ט אמר עולא משום גדר מי חטאת, פי׳ דאי מטהרת להן אתי לאקולי במי נדה. ואקשינן ולמאן דאמר דלכל הטומאות מות בנה. זכר שמו על או משם אדו מיוטאו, בייר א מטחות ולהן אור לאקורי במי נודה אקשיבן ולמאן מוד דלב הוסמחות חוזרין לטומאתן ישנה ושבירותן כהעי בדי מהרתן כ"ע, אמר אביי גזירה שמא לא יקבנו בכדי טהרתו כדתנן כלי מתכות כמה שיעורן הדלי למלאות בו כרי. רבא אמר גזירה שמא יאמרו טכילה כת יומא עולה, פיי הרואה כי שברו ותקנו ונטהר מיד, כך יוטבילותו וישתמש בו מיד בלא הערב שמש יאמרו שבירתן מטהרתן וטבילתן מטהרתן מה שבירתו אינה צריכה הערב שמש, אף טבילתו אינה צריכה הערב שמש, אף טבילתו אינה צריכה הערב שמש, מכדי אביי ורבא סברי תרווייהו יתורו לטומאתן ישנה מאר כיניהור. אינא בינייהו דרצפימה מרצף, פירות בגון שרכה שמו של מור בלא ביניהו למור בלא ביניהו למור בלא מור בלא מור בלא ביניהו למור בלא מור בלא מיד אביי ורבא סברי תרווייהו יתורו לטומאתן ישנה מאר ביניהור אורים לא מור בלא מור בלא מיד בלא היו בלא מור בלא מור בלא מור בלא מור בלא מור בלא מור בלא מיד בלא מור בלא מו שפוד שנרצף. שיקע כותלי הכלי בתוכז ונעשה כאילו נשברו כתליו. לאביי דחייש שמא לא יקבנו בכדי טהרתו אע"ג דרצפה חייש ין טומאתו ישנה עליו, ולרבא פרחה טומאתו דהא רציף ולא כלי הוא. **המניח את כליו תחת הצינור**. כולה פשוטה היא.

לעולם לכלי חרם דמו. הואיל וברייתן מן החול הלכך פשוטיהן טהורין ואין בהן טומאה [ישנה]: הואיל ונראה חוכו. מבחוץ דרך דפנותיו לא חשיב גב אלא תוך: בשל זיון. בימי שמעון בן שטח היתה: כל כליה. במת שהיתה לריכה להמתין הואת שלישי ושביעי

> רב אשי אמר לעולם לכלי חרם דמו ודקא קשיא לך לא ליממו מגבן "הואיל ונראה תוכו כברו שמעון בן שמח תיקן כתובה לאשה וגזר מומאה על כלי מתכות כלי מתכות דאורייתא נינהו דכתיב יאך את הזהב ואת הכסף וגו' לא נצרכה אלא לטומאה ישנה דאמר רב יהודה אמר רב מעשה בשל ציון המלכה שעשתה משתה לבנה ונטמאו כל כליה ושברתן ונתנתן לצורף וריתכן ועשה מהן כלים חדשים ואמרו חכמים יחזרו למומאתן ישנה מ"מ משום גדר מי חמאת נגעו בה הניחא למאן דאמר לא לכל הטומאות אמרו אלא לטומאת המת בלבד אמרו שפיר אלא למאן דאמר לכל המומאות אמרו מאי איכא למימר אמר אביי גזירה שמא לא יקבנו בכדי מהרתו רבא אמר יגזירה ישמא יאמרו מבילה בת יומא עולה לה מאי בינייהו א״ב דרצפינהו מרצף: ואידך מאי היא יידתנן המניח כלים תחת הצינור לקבל בהן מי גשמים אחד כלים גדולים ואחד כלים קטנים ואפילו כלי אבנים וכלי אדמה וכלי גללים פוסלין את המקוה אחר המניח ואחר השוכח דברי ב"ש וב"ה ממהרין בשוכח אמר ר' מאיר נמנו ורבו ב"ש על ב"ה ומודים ב"ש בשוכח בחצר שהוא מהור אמר רבי יוםי עדיין מחלוקת במקומה עומדת אמר רב משרשיא דבי רב אמרי יהכל מודים כשהניחם בשעת קישור עבים ממאים בשעת פיזור עבים ד"ה מהורין לא נחלקו אלא שהניחם בשעת קישור עבים ונתפזרו וחזרו ונתקשרו מר סבר "במלה מחשבתו ומר סבר לא במלה מחשבתו ואו ולר' יוםי דאמר מחלוקת עדיין במקומה עומדת בצרי להו א"ר נחמן בר יצחק אף יבנות כותים גדות מעריסתן בו ביום גזרו:

את המומאה בעובי המרדע אמר רבי מרפון אהפח

נדות שלא יטמעו בהן יוהא דמוקי התם מתני׳ כר״מ משום דסיפה' מוכחה דלה הוייא משום טימוע דקתני הכותים מטמאין משכב התחתון כעליון מפני שהן בועלי נדות מספק

היה בעינבול והטבילוה קודם לאמה לאו משום דחיים למיעוט מייתי ראיה דמיעוט דשכיח הוא דהא טעמא דרבי יוסי משום טימוע אלא לכך מייתי ראיה"ג דאי לאו דשכיח הוא לא הוי לן למיגזר שיהו נדות מעריסוחיהם ידמשום טימוע דלא ליהוי כחוכא ואיטלולא מי וא״ת היכי חשיב ליה לר"מ בי"ח דבר והלא בלאו הכי בכל מקום חייש ר' מאיר למיעוטאט וי"ל דהכאין הולרכו לגזור משום דדמי לחזקה ורובא שלא ראתה דמסתמא עם יציאתה לעולם לא ראתה יח ואוקמי אחזקה יש וסמוך רובאם לחזקה בא ואיתרע ליהבב מיעוטא ולא הוה חייש רבי מאיר אי לאו

ומסיים ואין שורפין עליהן את התרומה מפני שטומאתן ספקיב משמע דקחי אף אקטנות דאיירי בהן והא דקאמר התם רבי יוסי מעשה

דגזרו ליה בי״ח דבר דהוה ליה מיעוטא דמיעוטאכג כדמוכח בריש פרק

רב אשי אמר לעולם כלי זכוכית ככלי חרס הן, ודקא קשיא לך אם ככלי חרס הן לא יטמאו מגבן, דהא אין